

Meer inzicht in kansen en gevolgen van overstromingen

In 2001 startte het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W) een studie om overstromingsrisico's in beeld te brengen: Veiligheid Nederland in Kaart (VNK). Dit project heeft voor zestien van de 53 dijkringen de kansen op en gevolgen van overstromingen globaal in beeld gebracht. Voor drie van deze gebieden zijn de gevolgen in detail berekend. Een dijkkring is het gebied dat door een waterkering wordt beschermd. Het ministerie van V&W, provincies en waterschappen zijn gestart met een vervolg om ook de rest van Nederland in kaart te brengen: Veiligheid Nederland in Kaart 2. Bovendien wordt in dit vervolgproject de methode om kansen en gevolgen te berekenen verbeterd.

Met deze nieuwe, verbeterde methode berekent Veiligheid Nederland in Kaart 2 de overstromingskansen en -gevolgen voor 53 dijkringen en drie Maaskaden. Met die informatie kan

de overheid gericht maatregelen treffen om Nederland nóg beter te beschermen tegen overstromingen. In deze folder leest u over de achtergronden van het waterveiligheidsbeleid, het hoe en waarom van VNK 2, welke stappen worden gezet en wanneer dit project met resultaten komt.

Achtergrond waterveiligheidsbeleid

Na de watersnoodramp van 1953 heeft de Deltacommissie de basis gelegd voor de huidige veiligheidsnormen voor bescherming tegen overstroming door zee- of rivierwater. De Deltacommissie adviseerde destijds over de veiligheidseisen voor een overstroming vanuit de Noordzee. Dit advies is gebaseerd op een risico-inventarisatie die is uitgevoerd met de kennis en technieken die toen, in de jaren 50, beschikbaar waren. In de jaren daarna heeft de overheid ook veiligheidsnormen voor overstromingen door rivierwater bepaald. Deze normen zijn vervolgens in 1996 vastgelegd in de Wet op de Waterkering. In die wet staat ook dat eens in de

vijf jaar moet worden getoetst of de waterkeringen nog aan de norm voldoen.

Normen voor de waterkeringen

De waterkeringen rond Centraal- en Noord-Holland moeten bestand zijn tegen hoge waterstanden als gevolg van extreme weersomstandigheden die slechts heel zelden voorkomen. De kans op zo'n superstorm is eens in de 10.000 jaar. Voor de Maaskaden in Limburg en Noord-Brabant geldt dat ze bestand moeten zijn tegen waterstanden die eens in de 250 jaar kunnen optreden. De dijken en duinen in de overige gebieden moeten waterstanden kunnen weerstaan die eens per 1.250 jaar tot eens per 4.000 jaar voorkomen.

Waterveiligheid 21e eeuw

Negen miljoen Nederlanders leven nu in een laag gelegen gebied dat vanuit zee of vanuit de rivieren kan overstromen. In dit gebied wordt 65 % van het nationaal inkomen verdiend. De zeespiegelstijging, de steeds heviger regenval en het toenemende smeltwater vanuit de Alpen zorgen voor hogere waterstanden langs de kust en in de rivieren. Daarnaast worden de gevolgen van overstromingen steeds ernstiger, omdat de bevolking groeit en de economische waarde achter de dijken toeneemt. De vraag is daarom gerechtvaardigd of het huidige, vooral preventieve beschermingsbeleid tegen overstromingen en de Wet op de Waterkering nog adequaat zijn. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat Nederland ook in de toekomst waterveilig blijft? Moeten we niet meer aandacht besteden aan het beperken van de gevolgen van overstromingen? En hoe worden burgers, bedrijven en bestuurders zich meer bewust van waterveiligheid en wat zij hier zelf aan kunnen doen? In het Waterplan in 2009 wordt daarom aangegeven hoe het beleid voor Waterveiligheid wordt geactualiseerd.

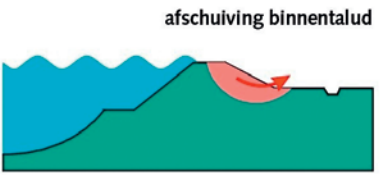
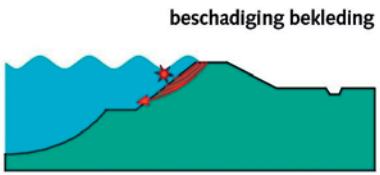
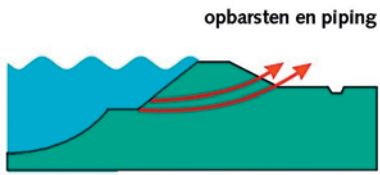
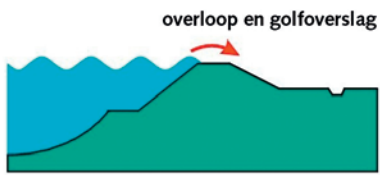
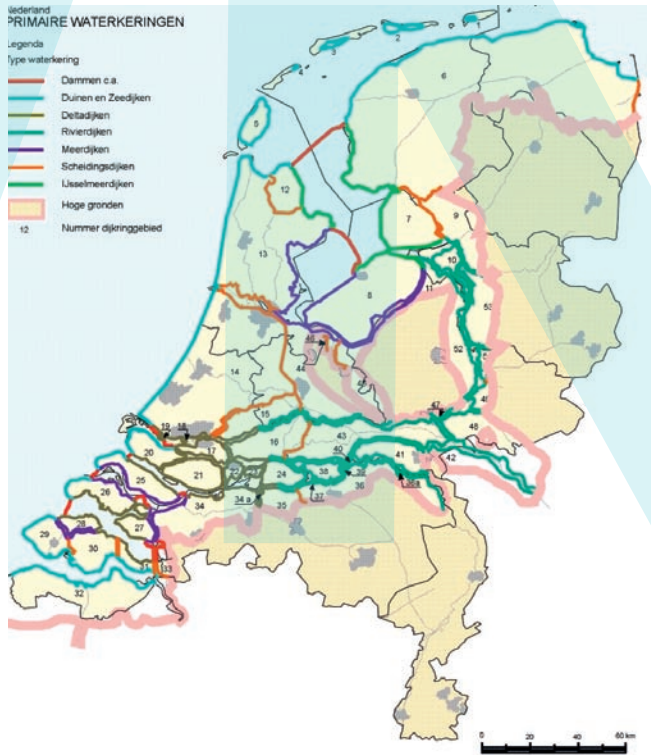

Wat doet VNK 2?

VNK-2 verbetert het inzicht in de kansen op en de gevolgen van overstromingen. Met een verbeterde rekenmethode berekent VNK-2 overstromingskansen en -gevolgen voor 53 dijkringen en 3 Maaskaden in ons land. Veiligheid Nederland in Kaart 2 berekent de kansen op een overstroming op een nieuwe manier. De methode bekijkt een hele dijkkring in plaats van alleen een stukje van de dijk. VNK 2 'bekijkt' daarbij alle belangrijke oorzaken of 'faalmechanismen' die een rol spelen bij het bezwijken van dijken, duinen en kunstwerken. Een waterkering kan namelijk op verschillende manieren bezwijken en elke oorzaak heeft zijn eigen gevolgen. Zo kan een gebied overstromen als een waterkering te laag is, of omdat een dijk bezwijkt vanwege te hoge waterdruk. Ook kan water onder een dijk spoelen en zandkorrels meenemen, waardoor de dijk uiteindelijk instort. Of water beschadigt de beschermende laag van een dijk, waardoor de dijk wordt uitgehold en bezwijkt.

Vervolgens berekent VNK-2 welke gevolgen er optreden als een waterkering te laag is of bezwijkt. Voor elk 'overstromingsscenario' wordt bijvoorbeeld doorgerekend waar het water stijgt, hoe hoog het water komt, welke gebieden wanneer overstromen en hoe snel, en hoeveel huizen en mensen daarbij betrokken zijn. VNK 2 drukt de gevolgen van een overstroming uit in geld (economische schade) en het aantal getroffen personen, waarbij rekening wordt gehouden met mogelijke preventieve evacuatie.

Ten slotte berekent VNK 2 het overstromingsrisico per dijkkring en drukt dit risico uit in aantallen slachtoffers per jaar en economische schade in euro's per jaar.

Wat levert VNK 2 op?

VNK 2 combineert de kansen op diverse soorten overstromingen en de bijbehorende gevolgen, waardoor duidelijk wordt welk overstromingsrisico een dijkkring loopt. Hiermee levert het project belangrijke informatie die de rijksoverheid kan gebruiken om het waterveiligheidsbeleid verder vorm te geven en gericht maatregelen te treffen om Nederland nóg beter te beschermen tegen overstromingen. De resultaten van VNK-2 kunnen ook gebruikt worden om het toets- en ontwerpproces te verbeteren en prioriteiten te stellen bij investeringen. Ook kunnen gemeenten en provincies de resultaten gebruiken voor het verbeteren van risicokaarten en beleid voor rampenbeheersing (evacuatie).

Stappen in VNK 2

Ontwikkelingsfase: juli 2006 - december 2008

Uit de evaluatie van VNK in 2005 kwam naar voren dat de rekenmethode moest worden verbeterd. Daarom is eerst in de zogenaamde ontwikkelingsfase gewerkt aan aanpassing van de VNK-rekeninstrumenten. VNK2 toetst de aangepaste rekenmethode vervolgens op 3 dijkringen. Indien uit deze 'systeemtoets' blijkt dat de methode voldoet, kan het grote rekenwerk beginnen.

Productiefase: 2009-2011

In deze fase vindt de feitelijke berekening van overstromingskansen, -gevolgen en -risico's per dijkkring plaats. Voor elke dijkkring wordt een zogenaamd 'ringteam' samengesteld uit medewerkers van de waterkeringbeheerder, de provincie, het projectbureau VNK 2 en het ingenieursbureau dat de berekeningen uitvoert. In een 'Eerste Tranche' rekenen de ringteams zo'n 30 dijkringen door tussen begin 2009 en 2011. De overige dijkringen worden naar verwachting begin 2011 afgerond.

Wie is wie?

Het projectbureau VNK 2 voert VNK 2 uit in opdracht van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen

(UvW). Vertegenwoordigers van de drie opdrachtgevers vormen samen de Stuurgroep VNK-2. De stuurgroep neemt strategische besluiten over het project en keurt de tussenproducten. Het projectbureau VNK 2 bestaat uit medewerkers van Rijkswaterstaat, waterschappen en provincies. Het Expertise Netwerk Waterkeringen (ENW) waarborgt de kwaliteit.

Veiligheid Nederland in Kaart

VNK2

Wat, hoe en waarom?

Meer informatie

Hebt u vragen over VKN 2 of deze folder?

Kijk op www.helpdeskwater.nl of neem contact op met:

Rijkswaterstaat Waterdienst

Postbus 17

8200 AA Lelystad

Bezoekadres: Zuiderwagenplein 2
8224 AD Lelystad

Telefoon: 0320-298411

Fax: 0320-249218

E-mail: vnk@rws.nl

fotografie: Wim Vink

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Interprovinciaal Overleg **ip**